Karatasi ya Kidokezo

Vidokezo 10 vya juu vya kufanya salama

ziara za ufuatiliaji wa miradi

Mashirika mengi yanayosimamia na kutekeleza miradi yatahitaji kufanya shughuli za ufuatiliaji na tathmini ya mradi katika kipindi cha mzunguko wa mradi.

Hii inaweza kuwa:

- kufuatilia maendeleo
- kupima athari au mafanikio
- kujibu ombi la wafadhili, au kero ambayo inaweza kuwa imebainishwa na mfanyakazi, wa kujitolea, au mwanajamii.

Ufuatiliaji ni pamoja na shughuli za mbali kama vile kupokea taarifa, kumbukumbu za shughuli na taarifa za kifedha. Ziara za ana kwa ana inaweza pia kuchukua nafasi, ikijumuisha mahojiano na majadiliano ya vikundi na wanajamii na washiriki wa mradi, na vile vile kwenye hakiki za hati za tovuti na ukaguzi wa papo kwa papo. Mwongozo huu umetengenezwa kusaidia wafanyakazi wa mashirika ambao wanapanga kufanya ziara kwa jamii kufuatilia mradi uliopo kufanya hivyo kwa njia salama na ya maadili.

Mambo ya kukumbuka

- ✓ Ufuatiliaji unapaswa kuwa wa zaidi ya kufuata tu maelekezo ya wafadhili lakini pia kwa ujifunzaji na uboreshaji wa mradi
- ✓ Kusanya tu kile kinachohitajika na kilicho muhimu
- ✓ Usidhuru inapaswa kuwa kanuni kuu kwa shughuli zote za Ufuatiliaji, Tathmini na Kujifunza (Monitoring, Evaluation and Learning /MEL)
- ✓ Tathmini za hatari lazima zifanyike kabla ya ziara zozote za kutembelea jamii
- ✓ Ugunduzi wowote uliofanywa wakati wa ziara lazima utolewe taarifa kupitia njia zilizokubaliwa
- ✓ Shughuli zote zinapaswa kufanywa kwa njia salama na ya maadili
- ✓ Idhini iliyoarifiwa inapaswa kutafutwa kwa shughuli zote za ukusanyaji wa takwimu, pamoja na mazungumzo yasiyo rasmi na washiriki wa mradi (wanufaika)
- ✓ Takwimu yoyote inayokusanywa wakati wa ziara ya ufuatiliaji lazima ihifadhiwe salama na itumike salama

Sanduku la ufafanuzi:

Ufuatiliaji : ukusanyaji na utaratibu wa kawaida na uchambuzi wa habari kuhusu mradi kwa muda wa mradi.

Idhini iliyoarifiwa : inahitaji kutoa habari ya kutosha na inayofaa juu ya utafiti (au shughuli za ufuatiliaji) kuruhusu wahojiwa kufanya uchaguzi mzuri kuhusu ikiwa watashiriki au la, na kuhakikisha kuwa hakuna kulazimishwa wazi au kisiri ambayo inaweza kuathiri uamuzi wao.

Usidhuru: ni kuzuia kuhatarisha watu kwa hatari zaidi kupitia kitendo chetu. Inatuhitaji kuchukua hatua nyuma na kuangalia muktadha ambao tunafanya kazi kupunguza athari mbaya ambazo vitendo vyetu vinaweza kuwa nazo [1]. Hii inamaanisha watafiti na wakusanya takwimu na pia wahojiwa na washiriki.

[1] Ubinadamu na Ujumuishaji, 2018. Kuingiza kanuni ya 'Usidhuru': Jinsi ya kuchukua hatua bila kusababisha madhara. Tafakari juu ya mapitio ya mazoea ya Ubinadamu na Ujumuishaji.

Kupanga ziara

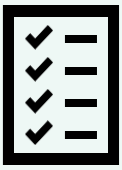

- ✓ Kuwa wazi juu ya kusudi la ziara yako ya ufuatiliaji. Hakikisha kuwasiliana kuhusu madhumuni kwa wafanyakazi wa mradi ambao utawatembelea mapema kabla ya kuwasili kwako.
- ✓ Tambua hatari zozote ambazo zinaweza kutokea kama matokeo ya ziara ya mradi. Tarajia na punguza hatari kwa kukuza tathmini ya hatari kwa ziara yako.
  - Ni vikundi gani vya watu ambao unataka kuzungumza nao, wapo kati yao walio katika mazingira magumu hasa au watoto na vijana? Kuna hatari zozote maalum kwao?
  - Unakusudia kushughulikia mada yoyote nyeti wakati wa ziara yako ambayo inaweza kuongeza hatari za kulinda usalama kwa washiriki - pamoja na ukatili, dhuluma na unyonyaji?
  - Kuna kikundi chochote cha jamii unachoongea nao wanaweza kukumbwa na kuzorota au kulipiza kisasi
    kama matokeo ya kushiriki katika mradi huo au kujadiliana na wewe?
- ✓ Hakikisha wafanyakazi wote wanaofanya ziara hiyo wanajua kanuni za maadili na wamepata mafunzo ya kulinda usalama.
- ✓ Hakikisha unajua ni nani ndiye mratibu wa kulinda usalama kabla ya ziara yako ya mradi.
- ✓ Hakikisha kila mtu anafahamu jinsi ya kuripoti matukio yoyote ambayo yanaweza kufichuliwa wakati wa ziara hiyo. Mafunuo yoyote ambayo hufanywa wakati wa ziara ya ufuatiliaji <u>lazima</u> yaripotiwe kupitia njia sahihi.
- ✓ Tambua vikundi tofauti vya wadau unaotaka kukutana nao na maswali gani unataka kuuliza. Hawa wanaweza kujumuisha wafanyakazi na wanaojitolea, mashirika ya washirika, serikali za mitaa, wanajamii na walengwa na hakikisha wanaarifiwa kabla ya kutembelea.
- ✓ Hakikisha maswali yako ni muhimu. Kuna njia zingine za kukusanya takwimu hiyo hiyo?
- ✓ Ukipanga kuzungumza na watoto au vijana unaweza kuhitaji ulinzi zaidi.
- ✓ Huduma za usaidizi za mitaa zinapaswa kutambuliwa kabla ya ziara iwapo shida zozote za ulinzi wa usalama zitaibuliwa wakati wa mahojiano au majadiliano na washiriki. Njia ya kutoa taarifa ni nini? Ni zipi na wapi zipo huduma za msaada wa eneo husika kwa rufaa?

Wakati wa ziara hiyo

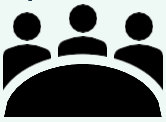

- ✓ Michakato inapaswa kuwa ya kuwezesha na kushauriana, kwa wote wafanyakazi wa mradi, wanaojitolea na wanajamii. Kila mtu anayehusika katika mradi anapaswa kuwa sehemu ya michakato ya ufuatiliaji, na matokeo lazima yanawafaa wao.
- ✓ Hakikisha kuwa msaada unapatikana kwa mshiriki yeyote ikiwa ameathiriwa na kitu chochote wakati wa ziara . Umezingatia mahitaji maalum kwa watoto au watu wenye ulemavu?
- ✓ Hakikisha maswali yoyote nyeti yanaulizwa katika mazingira ya faragha na mtafiti wa jinsia sawa na mhojiwa. Ikiwa huwezi kuzungumza faragha (labda kwa sababu ya COVID-19) fikiria kutumia maneno ya siri kujadili mada nyeti au kuonyesha ikiwa wako katika hatari.
- ✓ Hakikisha vikundi na watu binafsi unaozungumza nao wanaweza kufikia eneo la mkutano na hawatarajiwa kusubiri bila ya lazima au kusafiri kwa nyakati zisizo salama.
- ✓ Vikundi vya kuzingatia vikundi vya jinsia moja vinafaa kuwezeshwa na mtu wa jinsia sawa. Mahojiano ya kibinafsi yanapaswa pia kufanywa na watafiti wa jinsia sawa.
- ✓ Hakikisha idhini ya kuarifiwa inapokelewa kwa ushiriki wowote, picha au nukuu ambazo zinakusanywa. Eleza ushiriki wao na idhini kwa njia ambayo ni rahisi na inayoeleweka, na jinsi habari hiyo itakavyotumika. Umeelezea kuwa wanaweza kuacha kujishughulisha wakati wowote? Ikiwa unafanya kazi na watoto, hakikisha unapata idhini kutoka kwa mzazi au mlezi.
- ✓ Hakikisha umewaambia washiriki jinsi gani, na kwa nani, wanaweza kuripoti malalamiko au kero juu ya mradi huo au ziara ya ufuatiliaji wakati wewe umetoka, na itajibiwa vipi.
- ✓ Hakikisha kumshukuru kila mtu kwa ushiriki wao na kujihusisha na ziara yako.

Ulinzi wa takwimu na usiri

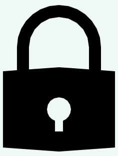

- ✓ Hakikisha usiri, faragha na kutojulikana kwa kutokutaja takwimu zilizokusanywa na kuondoa vitu vyovyote vinavyotambulika kwa uzoefu wa kibinafsi.
- ✓ Hakikisha hakuna hatari kwa usiri zinazosababishwa na mifumo ya kuhifadhi data kwenye wavuti. Takwimu imehifadhiwaje kwenye wavuti ya mradi? Nakala za karatasi za kumbukumbu za mradi, ambazo zinaweza kujumuisha majina zimehifadhiwa salama kwenye kabati au droo iliyofungwa? Nakala za dijiti zimehifadhiwa na nywila zinalindwa kwenye kompyuta za mradi na kompyuta ya pajani?
- ✓ Fikiria ikiwa ni muhimu kutambua jina la mwanajamii wakati wa ziara ya ufuatiliaji - hili mara chache linakuwa muhimu. Utambulisho unapaswa kulindwa kwa washiriki wote.
- ✓ Kamwe usimwombe mtu yeyote atoe habari yoyote ya siri.

Baada ya ziara hiyo

- ✓ Andaa muhtasari wa ziara yako na tafakari na matokeo ya kushiriki na uliozungumza nao.
- ✓ Hakikisha maelezo yako yote kutoka kwa majadiliano yamehifadhiwa salama au yameharibiwa ikiwa hayahitajiki tena.
- ✓ Pitia takwimu yoyote iliyokusanywa inayohusiana na kero za kulinda usalama na uripoti maeneo yoyote ya kero kwa mratibu wa kulinda usalama. Unauliza maswali yoyote juu ya ukatili, shambulio la kijinsia, unyanyasaji wa kijinsia, unyonyaji au adhabu ya viboko?